

Майстри книжкової та журнальної графіки

Серед великої кількості знаних художників – уродженців нашого краю є ті, хто у своїй творчості звертався до ілюстрування книг та журналів.

Художнє оформлення книги, журналу – велика копітка робота, що не лише репрезентує майстерність художника, а й певним чином впливає на читача, формуючи його естетичний смак. До того ж гарне художнє оформлення книги є переконливим аргументом на користь її придбання. На жаль, читач в першу чергу звертає увагу на автора книги, а художник-ілюстратор, як правило, залишається в тіні читацької уваги. Наша розповідь – про художників, які свій талант проявили на ниві книжкової та журнальної графіки.

Важко уявити мистецьке життя міста Єлисаветграда початку ХХ століття без постаті **Феодосія Сафоновича Козачинського (1864-1922)** – живописця, графіка, уродженця села Глодоси (нині Новоукраїнського району Кіровоградської області). Учень Іллі Рєпіна, вільний слухач Санкт-Петербурзької академії мистецтв після повернення до Єлисаветграда працював викладачем креслення і малювання, а з 1906 року – завідувачем Вечірніх рисувальних класів Єлисаветградського земського реального училища. Митець дав «путівку у життя» талановитим майстрам пензля світового рівня: Олександрю Осмьоркіну, Петру Покаржевському, Амшею Нюрнбергу, Олександрю Фойницькому.

Феодосій Козачинський був активним учасником «Товариства пересувних художніх виставок» та членом Комітету з організації в Єлисаветграді Першої художньої виставки, яка відбулася в 1913 році. В історію нашого міста увійшов як засновник та перший завідувач Картинної галереї, відкритої у 1921 році.

Художник співпрацював з популярними російськими журналами «Нива», «Север», «Всемирная иллюстрация», «Живописное обозрение», «Ежегодник Императорских театров», брав участь у художньому оформленні поеми М. Лермонтова «Тамбовська казначейша» (1889), роману А. Лякіде «В океані зірок. Астрономічна одісея» (1892), повного зібрання творів І. Крилова (1894), повісті Л. Толстого «Смерть Івана Ілліча» (1900), роману М. Гоголя «Мертві душі» (1901) та ін.

У відділі рідкісних та цінних видань обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д.І. Чижевського зберігається поема М. Гоголя «Мертві душі» 1901 року видання з ілюстраціями Ф.С. Козачинського.

Серед художників-ілюстраторів доби соціалізму найяскравішою постаттю є уродженець м. Єлисаветграда (нині м. Кропивницький) **Амінадав Мойсейович Каневський (1898-1976)** – художник-графік, заслужений діяч мистецтв, народний художник РРФСР, дійсний член АМ СРСР.

Амінадав Мойсейович почав малювати ще у дитинстві. «Перший потяг до фарби відчув у семирічному віці», – згадував він пізніше.

У 12 років хлопець пішов працювати помічником фотографа, посильним на млині, підсобником на невеликому заводі «Штамп». Під час НЕПу працював у дрібного підприємця – випилював і розфарбовував фанерних звірів і птахів.

Після закінчення робфаку в 1924 році Каневський поїхав до Москви вчитися у ВХУТЕМАСі (вищі художньо-технічні майстерні). Його педагогами були такі відомі майстри, як М. Купріянов, В. Фаворський, Д. Моор.

Вперше малюнки Каневського з'явилися в журналах «Друкар», «Безбожник біля верстата», «Піонер», «Даєш», «Мистецтво в маси», в газеті «Комсомольська правда».

У середині 30-х років А. Каневський прийшов працювати в журнал «Крокодил» вже визнаним майстром із сформованим творчим почерком художника-сатирика, з особливим, властивим тільки йому почуттям гумору, наділений даром пильно помічати в житті те, що заслуговує на викриття і висміювання.

До ілюстрування книг митець вперше звернувся у 1936 році, підготувавши 30 малюнків до творів М. Салтикова-Щедріна та М. Гоголя. Ці роботи були представлені на виставці «Радянська ілюстрація в художній літературі». А блискучі ілюстрації до циклу оповідань М.Є. Салтикова-Щедріна «Помпадурі і помпадурші» увійшли до золотого фонду сатиричної графіки.

У роки Другої світової війни А. Каневський ілюстрував книги для дітей: «Золотий ключик або пригоди Буратіно» О. Толстого, «Мийдодир» та «Тараканище» К. Чуковського, «Про що співали птахи» А. Барто. Його дотепні малюнки завоювали симпатії юних читачів.

У повоєнні роки Каневський художньо оформлює «Казку про попа і рабінника його Балду» О. Пушкіна, оповідання А. Чехова, твори М. Гоголя «Повість про те, як посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем», «Сорочинський ярмарок», «Травнева ніч або утоплена», «Іван Шпонька та його тітонька», «Зникла грамота», книги дитячого письменника М. Носова «Вітя Малєєв у школі й дома» та «Весела сімейка».

У 1959 р. на міжнародній виставці «Мистецтво книги соціалістичних країн», що проходила у Лейпцигу (НДР), А. Каневського нагородили срібною медаллю за ілюстрації до книги С. Маршака «Вот какой рассеянный».

У 1964 р. на виставці, присвяченій 40-річній діяльності художника, були представлені нові ілюстрації до сатиричних віршів В. Маяковського.

Протягом багатьох років А. Каневський робив малюнки для популярних дитячих журналів «Веселые картинки» та «Мурзилка». Саме Амінадав Мойсейович створив популярний в СРСР образ Мурзилки – жовтого пухнастого персонажа у червоному береті, з кашне і фотоапаратом через плече.

Ілюстрації Каневського в журналах і книгах ніколи не були простим, буквальним перекладом літературного тексту на мову образотворчого мистецтва. Художник завжди зображував більше, ніж сказав автор, розвивав літературний образ, доповнював його такими деталями, які яскравіше і повніше розкривали його зміст.

У будь-якому жанрі творчості – карикатурі, шаржі, портреті, пейзажі, ілюстрації або плакаті – видно багатогранний таланти та своєрідний почерк художника Амінадава Мойсейовича Каневського.

У 1968 році Амінадав Каневський відвідав місто свого дитинства. Він привіз до Кіровограда виставку графічних робіт, яка була презентована у картинній галереї.

До плеяди художників-ілюстраторів, що народилися в нашому місті, належить член Спілки художників СРСР, заслужений діяч мистецтв Узбецької РСР **Роман Васильович Гершанік (1898-1984)**.

Випускник Вечірніх рисувальних класів при Єлисаветградському земському реальному училищі Роман Гершанік у 1916 році їде підкорювати Москву, – навчається у політехнічному інституті, відвідує студію знаного художника І. Машкова.

У 1918-1922 роках Гершанік перебуває на Далекому Сході, де працює художником-декоратором та актором Владивостокського театру «Золотий ріг».

З 1923 по 1926 рік молодий художник набуває майстерності у ВХУТЕМАСі (вищі художньо-технічні майстерні). У 1929 році – бере участь в експедиції академіка О.Є. Ферсмана за маршрутом Ашхабад-Хіва, – через Каракуми.

Починаючи з 1930 року Гершанік співпрацює з видавництвами «Дитгіз» та «Музгіз», журналом «Червоний перець», газетами «Батрак» та «Комсомольська правда» як художник-ілюстратор. Він є автором ілюстрацій до книг «На востоке» П. Павленка (1937), «Золото» Б. Полевого (1954) та інших.

Під час Другої світової війни художник працює над створенням агітаційно-пропагандистських плакатів, найвідоміший з яких – «Наше дело правое – враг будет разбит!» (1941).

У повоєнні роки Гершанік займається живописом та графікою, співпрацює з журналами «Зміна» та «Піонер».

Список художників-ілюстраторів продовжує уродженець м. Новогеоргіївська Кіровоградської області **Григорій Антонович (Августович) Бондаренко (1892-1969)** – український художник, графік, книжковий ілюстратор, професор Харківського художньо-промислового інституту.

Г. Бондаренко закінчив Віленську рисувальну школу (1911), Одеське художнє училище (1915), Петербурзьку академію мистецтв (1917).

З 1920 по 1923 рік художник працював у майстернях «УкРОСТу». У 1927 році Бондаренко закінчив Ленінградський вищий художньо-технічний інститут, згодом повернувся в Україну, жив у м. Харкові, працював художником-ілюстратором у різних видавництвах.

Своєрідний та яскравий стиль Г.А. Бондаренка сформувався під впливом імпресіонізму К. Костанді, живопису К. Петрова-Водкіна, П. Філонова, П. Сезанна, графіки Рембрандта, російського лубка.

Художник працював у галузі станкової та книжкової графіки, переважно в техніці літографії, оформлював дитячі книжки С. Маршака, Л. Квітко, А. Барто, С. Михалкова, ілюстрував твори Лесі Українки, І. Тургенєва, М. Лермонтова, Д. Фурманова.

Широко відомі станкові літографії Г. Бондаренка, які увійшли до ювілейних альбомів: до 100-річчя з дня смерті О.С. Пушкіна («Пушкін серед циган», 1937), до 125-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка («Шевченко в Орській фортеці», 1938).

Художник активно співпрацював із харківськими та київськими журналами «Червоний перець» (1922); «Тук-тук» (1929); «УЖ» (Універсальний журнал, 1929); «Жовтень» (1934-1936).

З 1938 року Григорій Бондаренко – член Спілки художників України.

З 1945 по 1969 рік художник викладав у Харківському художньо-промисловому інституті. Серед найбільш відомих учнів Григорія Антоновича Бондаренка – художники Віталій Куликов, Володимир Ненадо, Віталій Ленчин.

Знаним ілюстратором книг та журналів був **Ісаак Хаскелевич Грінштейн (1909-1966)**, який народився у м. Бобринець Кіровоградської області. Художник-графік здобув освіту в Одеському художньому інституті (1930); з 1934 року працював штатним художником журналів «Вогник», «Зміна», «Молодий колгоспник», «Селянка», «Робітниця», «Знання – сила»; активно співпрацював з видавництвами «Дитгіз», «Дитячий світ», «Молода гвардія».

Ісаак Грінштейн був ілюстратором великої кількості дитячих книжок, серед яких «Син полку» В. Катаєва, «Чарівна шкатулка» Івана Василенка, «Пригоди Травки» Сергія Розанова, «Донька» Марії Белахової, «Зелений промінь» Леоніда Соболева та ін. Художник завжди правдиво зображував своїх героїв, точно передавав їх настрої.

Живописець, графік, карикатурист **Костянтин Васильович Заруба (1910-2000)** народився у м. Долинська Кіровоградської області. Випускник Київського художнього інституту, учасник Другої світової війни. К. Заруба, починаючи з 1945 року, активно співпрацював з українським сатиричним журналом «Перець», у 1955 році брав участь у художньому оформленні повного зібрання творів О.С. Пушкіна, виданого в Києві. З 1947 по 1980 рік Костянтин Васильович викладав у Київському художньому інституті. У 1984 році К. Заруба проілюстрував гумористичну збірку Петра Сиволапа «Душа і ноги».

До книжкової графіки у своїй творчості звертався **Микола Тимофійович Добролежа (1925-2008)**. Майбутній художник народився у с. Скопіївка Добровеличківського району Кіровоградської області. Микола Добролежа – учасник Другої світової війни, з 1957 року – член Спілки художників України. У 1967 році художник закінчив Український поліграфічний інститут у м. Львові (викладачі М. Жук, П. Злочевський, В. Савін). У Кіровограді М. Добролежа працював художником-постановником музично-драматичного театру ім. М. Кропивницького (1953–1954) та театру російської драми ім. С. Кірова (1954–1956); художником газети «Кіровоградська правда» (1956–1962); оформлювачем художньо-виробничих майстерень Худфонду України (1964–1970).

Художник оформив близько 20-ти книг, проілюстрував монографію Л. Стеценка «Іван Карпенко-Карий (Тобілевич). Життя і творча діяльність» (1957), збірку поезій М. Вінграновського «Поезії» (1971), збірку оповідань В. Бондаря «Одвідини» (1994) та ін.

Яскраву сторінку в історію вітчизняної книжкової та плакатної графіки вписав ще один наш земляк, уродженець м. Новогеорگیївська Кіровоградської області **Віталій Миколайович Куликов (1935-2015)**. Знаний український художник – випускник Харківського художньо-промислового інституту, учень Г.А. Бондаренка – працював у галузі живопису, книжкової та плакатної графіки.

Більше 40 років художник викладав на кафедрі рисунка і живопису архітектурного факультету Харківського державного технічного університету будівництва і архітектури.

Український графік нагороджений дипломами республіканських виставок плакатів (Київ, 1975, 1986) та Міжнародного триєнале естампа у Шамальє (Франція, 1994), є лауреатом Муніципальної премії (Харків, 2006).

Творчість митця сформувалася під впливом європейського постмодернізму та традицій вітчизняного живопису. У 1960-1980-ті роки художник створив більше 50-ти театральних афіш, проілюстрував низку циклів для харківських видавництв: «Образи світу» (1969), «Еллада ХХ» (1974) та ін.

У 1967 році В.М. Куликов ілюструє книгу К. Паустовського «Чорне море», у 1975 – книгу Ф. Костромітіна «Подаруй мені зірку», у 2000 – видання «Дикое поле: Стихи русских поэтов Украины конца ХХ века». Роботи виконані у техніці чорно-білої графіки, яка згодом стала однією з візитівок майстра. Стиль художника характеризується скупістю використаних художніх засобів, балансує між поетичною метафорою та прозовим описом.

Художники доби незалежної України не поступаються талантом представникам мистецької еліти старшого покоління. Найяскравіші постаті серед них – **Володимир Васильович Кир'янов (1951-2017) та Федір Федорович Лагно (1956 р.н.).**

В.В. Кир'янов народився у м. Кіровограді. З дитинства майбутній митець цікавився музикою і технічною творчістю. Після закінчення школи Володимир змінив кілька навчальних закладів, поки не зробив остаточний вибір на користь образотворчого мистецтва. У 1976 році Кир'янов закінчив образотворчий факультет Ленінградського інституту театру, музики та кінематографії ім. А. Луначарського, згодом працював у Кіровограді оформлювачем у художньо-виробничих майстернях Художнього фонду України та на заводі «Гідросила» (1980–1993).

Епоха перебудови та набуття Україною незалежності відкрили художнику нові можливості для втілення творчих задумів, в основі яких – переосмислення сучасності через символіку сюрреалізму та романтизму. Образи його філософських графічних фантазій вирізняються гротескністю та іронічністю. У творчості В. Кир'янова можна віднайти і відтінки графічної мови середньовіччя та ренесансу.

Володимир Кир'янов – учасник багатьох всеукраїнських та міжнародних виставок: «Художник і книга» (Київ, 1983), міжнародних бієнале «Імпреза – 89», «Імпреза – 91» (Івано-Франківськ), триєнале графіки Балтійських держав (Калінінград, 1995), виставки українських митців в РФ до 10-ї річниці Незалежності України (Москва, 2002) та ін. У Кіровограді відбулося 7 персональних виставок художника-графіка.

Протягом багатьох років Володимир Васильович співпрацював з видавництвами України, Росії, Молдови. Кир'янов є автором ілюстрацій до книг: «Парадокси» В. Жилінскайте (Кишинів, 1983), «Загадки з бабусиної грядки» (Київ, 1985), «Оранжевое солнце» (Київ, 1986), «Избранное» О. Мандельштама (Дніпропетровськ, 1990), «Практика: 1962-1991» (Кіровоград, 1991) та «Лезо

голки» (Кіровоград, 1999) В. Шила, «По-латыни между прочим» В. Сомова (Москва, 1992). Художник ілюстрував твори письменників Кіровоградщини: «Вдовушку» О. Жовни (Кіровоград, 1996), «Станційні пасторали» Г. Гусейнова (Кривий Ріг, 1997), «Парад химер» В. Гончаренка (Кіровоград, 1999), «Номенклатурний декамерон» В. М'ятовича (Київ, 2016) та інші.

Серед кращих робіт – ілюстрації до повісті М. Гоголя «Як Іван Іванович посварився з Іваном Никифоровичем».

Володимир Васильович відомий також як автор численних карикатур, дружніх шаржів та гумористичних малюнків, що були презентовані майже в усіх кіровоградських друкованих виданнях.

Іскрометний гумор, сатиричність та навіть гротескність робіт, неповторна індивідуальність мислення митця дали привід шанувальникам творчості Володимира Кир'янова називати його «наш кіровоградський Гойя».

Федір Федорович Лагно народився в селі Нова Осота Олександрівського району Кіровоградської області; освіту отримав на факультеті дизайну Харківського художньо-промислового інституту (1983). Ф. Лагно – член Національної спілки художників України, лауреат Міжнародного бієнале «Відродження», учасник багатьох всеукраїнських та міжнародних виставок. Тільки у Кропивницькому презентовано 5 персональних виставок митця (1990, 1993, 2005, 2009, 2011).

У 1994 році художник проходив творчу практику в Італії, в містах Монгідоро, Болонья, Венеція, де малював картини і виставляв їх, таким чином представляючи українську культуру за кордоном.

З 1998 року розпочалася співпраця митця із творчою групою «Фабрика дизайну».

Ф. Лагно неодноразово брав участь у благодійних аукціонах у Кропивницькому, кошти від яких йшли на розвиток обласного онкологічного диспансеру.

У творчому доробку митця – художнє оформлення обкладинок роману Віктора Шила та Павла Чорного «Бодай-цикута» (1999), поетичних збірок Олександра Косенка «Гартування води» (2013) та Валентини Кондратенко-Процун «Вічної спраги нектар» (2018).

Неодноразово художник ілюстрував дитячі книжки, серед яких «Буваличі» (2012), «Як у раю» (2012) та «Гуси і лебеді» (2013) Володимира Кобзаря.

Новий проєкт, у якому Федір Лагно взяв участь як ілюстратор – серія кулінарних казок Петра Мельника про дивовижну подорож дівчинки Софійки та її розумниці-кішечки Асі до Скандинавії, Давнього Єгипту та Козацької Січі. Усі три книги побачили світ у видавництві «Імекс-ЛТД», з яким художник активно співпрацює.

Ігор Володимирович Смичек (1953 р.н.) – один з провідних графіків на Кіровоградщині. Його творчість багатогранна – від мистецтва книги до монументального та станкового живопису. Художник пройшов творчий шлях від традиційного реалізму до постмодернізму.

Народився Ігор Смичек у Кіровограді (нині м. Кропивницький). У 1973 році майбутній художник закінчив Одеське державне художнє училище ім.

М.Б. Грекова та став викладачем Кіровоградської дитячої художньої школи, де працює по теперішній час. У 1974-1976 роках Смичек служив в армії, з 1976 по 1981 рік – навчався в Українському поліграфічному інституті ім. І. Федорова у Львові.

Ігор Володимирович – член Національної спілки художників України та Національної спілки театральних діячів України.

У 1980-х роках у видавництвах Кишинєва та Львова виходили книжки, які художньо оформлював Ігор Смичек: «Мертві душі» М. Гоголя, «Пепі Довгапанчоха» А. Ліндгрєн, «Золотий луг» М. Пришвіна, «Різнобарвні казки» І. Зієдоніса, «Молдавські народні казки».

У кіровоградських видавництвах вийшли такі книги, оформлені графіком: поетична збірка «Розуміння історії» В. Шила (1998), повість «Перехресні стежки» І. Франка (2000), альбом «Театр Марка Кропивницького – минуле і сучасне» (автор – В. Шурапов, 2001); збірка поезій «Свято врожаю» В. Могилюка (2004) та інші.

І. Смичек створив емблему Всеукраїнського свята театального мистецтва «Вересневі самоцвіти», розробив оформлення сцени театру та філармонії.

Роботи художника експонувались на багатьох всесоюзних та республіканських художніх виставках, а саме: «Львівські художники книги» (м. Львів, 1978), «Від макету до книги» (м. Львів, 1983), на IV Республіканській виставці ілюстрацій та книжкового оформлення «Художник і книга» (м. Київ, 1986), II Всесоюзній виставці книжкової ілюстрації (м. Москва, 1986).

Ігор Смичек був ініціатором і провідником ідеї перейменування Кіровограда на Кропивницький.

Ігор Володимирович – художник, який постійно перебуває у творчому пошуку, не зупиняється на досягнутому, відкриває нові горизонти, навчає дітей улюбленому мистецтву в міській художній школі і продовжує творити сам.

Серед сучасних художників Кіровоградщини, у творчому доробку яких є книжкова та журнальна графіка, на увагу заслуговує **Андрій Михайлович Надєждін**.

Майбутній художник народився 1963 року в селі Верхня Хортиця (нині у складі м. Запоріжжя), закінчив Кіровоградську дитячу художню школу (1976), Дніпропетровське державне художнє училище (1986), Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури (з відзнакою, 2004). Андрій Надєждін – Член Національної спілки художників України (1990), лауреат обласної премії у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна в номінаціях «Новітні спрямування» (2008) та «Мистецтвознавство та історія мистецтв» (2010), лауреат обласної краєзнавчої премії імені Володимира Ястребова (2015), заслужений художник України (2013).

А. Надєждін – багатогранна творча особистість, знана на теренах краю не лише як професійний художник, а й як мистецтвознавець, автор проєктів музейних експозицій, художник-оформлювач книг, журналів, науковець художньо-меморіального музею О.О. Осмьоркіна.

Художник брав участь в обласних, всеукраїнських, міжнародних та зарубіжних виставках, має багато мистецтвознавчих публікацій у національних

періодичних фахових виданнях: журналах «Образотворче мистецтво», «Артанія», «Українська культура», «Музеї України», газеті «Культура і життя», місцевій пресі.

І Надєждін є автором-упорядником альбомів «Архітектурне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» із комплекту фотоальбомів «Кіровоградщина у дзеркалі часу», присвячених 75-річчю утворення Кіровоградської області (видавництво «Імекс-ЛТД», 2013), фотоальбому «Місто о п'яти іменах» (2018).

Художник розробив проекти художнього оформлення музейної кімнати управління Служби безпеки України в Кіровоградській області, музею обласного управління МВС України в Кіровоградській області, археологічного музею Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кімнати-музею Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського, музею історії визволення Кіровоградщини від фашистських загарбників, відділу природи Кіровоградського обласного краєзнавчого музею.

Кар'єра Андрія Надєждіна як ілюстратора та оформлювача книг і журналів розпочалася у 1993 році з художнього оформлення літературного часопису «Степ». Потім була монографія Леоніда Куценка «Dominus Маланюк: Тло і постать» (2002), збірка поезій Петра Селецького «Осінній звір» (2003), книга для дітей поета Анатолія Черниша «Про сонечко і журавля, калину і букву Я» (2010), збірка віршів Євгена Маланюка «Єдиним сном, єдиним болем» з перекладами Олександра Архангельського (2013), книга Василя Даценка «Зелена Брами: возвращение к легенде» (2013), історичні романи М. Смоленчука «Білі бланкети» (2015) і «Смутна доба» (2016) та інші. Художник активно співпрацює з кропивницьким видавництвом «Імекс-ЛТД».

Ще один наш земляк, **Микола Олександрович Ломакін (1967 р.н.)**, з 2001 року працює у сфері книжкової графіки. Народився художник у м. Кіровограді (нині м. Кропивницький), першу художню освіту здобув у Кіровоградській художній школі, у 1996 році закінчив Харківський художньо-промисловий інститут, активно співпрацює з харківськими видавництвами «Книжковий Клуб», «Клуб сімейного дозвілля», «Фактор» та ін.

Ломакін – учасник художніх виставок національного рівня: до Дня художника (Харків, 2002), книжкової графіки (Київ, 2010), «Різдвяна» (Харків, 2011), а також багатьох персональних та обласних виставок книжкової графіки.

У творчому доробку художника – ілюстрації до літературних творів українських, російських, зарубіжних письменників, до українських народних казок, дитячих книг-енциклопедій.

Миколою Ломакіним проілюстровані: «Айвенго» (2007-2009) та «Талісман або Річард Левине Серце у Палестині» (2011) Вальтера Скотта; «Навколо світу за 80 днів» та «Михайло Строгов» Жуля Верна (2011); «Робінзон Крузо» Данієля Дефо (2011); «Червоний корсар» Фенімора Купера (2011); «Толстомір» та «Крейцерова соната» Лева Толстого (2010).

У роботі над ілюстраціями митець використовує традиційні графічні техніки: літографію, рисунок, акварель.

У 2012 році художник привіз до Кіровограда виставку книжкової графіки «Графічні балади», яку презентували у художньо-меморіальному музеї Олександра Осмьоркіна м. Кропивницького.

Завдяки таланту і фантазії майстрів книжкової та журнальної графіки, серед яких наші земляки і ті, хто своє життя пов'язав з Кіровоградщиною, ми маємо можливість краще зрозуміти художні твори, уявити героїв улюблених книжок, отримати естетичну насолоду від видань, оформлених з художнім смаком.

Катерина Лісняк, бібліотекар I категорії
відділу мистецтв ОУНБ ім. Д.І. Чижевського